

El tancat

La trinchera infinita és un film dels que comencen per fer sentir a l'espectador la forta violència dels trets i les persecucions. L'heroi és un militant d'enquerres perseguit en un embolic de sang i de mort, en el cop d'estat dels generals. El cacic local i l'exèrcit conxorxat, amb llicència per matar. Un vell pou, que prefigura el tancament com a tema central del film, situa l'arrencada en un terreny de discussió política, que de seguida s'abandona. El començament podria fer pensar en una pel·lícula de denúncia de la contrarevolució que arbitrà l'exèrcit d'Espanya l'estiu de 1936. L'allè del qui corre perseguit pels soldats serà de seguida mudat per la quietud del forat a la casa pròpia, amagat. Ho sembla, però, com he escrit, de seguida la pel·lícula es torna un film

sobre el tancament i el fet d'amagar-se. I pren una direcció psicològica amb un pes creixent del sentiment i l'acomodament. Dit amb una mica de tristesa: el que volia ser un film de denúncia acaba sent prou ambigu per narrar amb una versemblança cada vegada més clara i sexual –és substantiva la diferència del sexe urgent del principi i el sexe urgent i expeditiu del final– la vida complexa d'una parella d'andalusos en el temps del franquisme, quan la denúncia política queda desactivada.

'LA TRINCHERA INFINITA' ÉS UN FILM DELS QUE COMENCEN PER FER SENTIR A L'ESPECTADOR LA FORTA VIOLÈNCIA DELS TRET

La deriva que pren el film és més subtil: la història dels ulls que miren des de l'amagatall és una constant. Els ulls de l'heroi, sempre subratllats per la llum, tancat en un forat, i després emparedat, són una manera de tractar el cinema, que és un ull que mira. L'ull atònit que mira la pantalla; l'ull expectant que mira per un forat el petit món de fora. I el temps que passa sense altre canvi que els llibres de política que no hi són, l'única novel·la de quiosc, l'optimisme de les publicacions il·lustrades portaveu del règim franquista, amb l'esclat del turisme. La nostàlgia del mar. A la part final hi ha un devessall de nostàlgia acrítica cap al moment del desenvolupament econòmic. Una concessió als que paguen el film?

La pel·lícula es torna un elogi de la versemblança històrica i el drama psicològic, cosa que em ferma que no es pot fer bon cinema distint sense pensar críticament i escriure molt sobre un temps i un país, en aquest cas, Andalusia. Perquè admetent la força argumental de la pel·lícula, el notable i a vegades excel·lent paper dels actors, la dignitat tècnica del guió, el riu del costum porta el film a un desenllaç tou i, malgrat la llum que descobreix el vell talp, sense llum.

La trinchera infinita no acaba de ser un film extraordinari. No és un film políticament convincent. Després podem elogiar la interpretació de Belén Rueda i d'Antonio de la Torre. Podem elogiar la llum i la fotografia i certes escenes memorables dels somnis del personatge: el moment en què un guàrdia civil emergeix del passat ple de terra i encén un cigarret. Emperò, *La trinchera infinita* promet el que no dona.